

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ПІДПРИЄМНИЦТВО»

Рівень вищої освіти	Бакалавр
Код і найменування спеціальності, тип і назва освітньої програми	073 Менеджмент освітньо-професійна програма Менеджмент підприємства
Статус навчальної дисципліни	обов'язкова фахова
Курс, семестр	4 курс, 2 семестр
Трудомісткість	Загальна кількість годин - 150 год. Кількість кредитів 5,0. Форма семестрового контролю - екзамен.
Мова(и) викладання	державна
ННІ, кафедра	Навчально-науковий інститут економіки, управління, права та інформаційних технологій Підприємництва і права
Контактні дані розробника(ів)	 <p>Олена ТАРАН-ЛАЛА – професор кафедри підприємництва і права, д.е.н, професор Контакти: ауд. 481, навчальний корпус 4 : olena.taran-lala@pdau.edu.ua : 0686413929, сторінка викладача: https://www.pdau.edu.ua/people/taran-lala-olena-mykolayivna</p>
Мета вивчення навчальної дисципліни	формування у здобувачів комплексу компетентностей щодо прийняття комплексних управлінських рішень, які базуються на кращих світових практиках і, водночас, адаптовані до реалій внутрішнього ринку з метою ефективного управління підприємницькими структурами в різних видах господарювання, у тому числі і в аграрному секторі
Компетентності	<p>Загальні: ЗК 3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу. ЗК 4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК 5. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. ЗК 11. Здатність до адаптації та дій у новій ситуації. ЗК 12. Здатність генерувати нові ідеї (креативність). ЗК 15. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).</p> <p>Спеціальні: СК 2. Здатність аналізувати результати діяльності організації, зіставляти їх з факторами впливу зовнішнього та внутрішнього середовища. СК 3. Здатність визначати перспективи розвитку організації. СК 8. Здатність планувати діяльність організації та управляти часом. СК 12. Здатність аналізувати й структурувати проблеми організації,</p>

	формувати обґрунтовані рішення.
Результати навчання	<p>RH04. Демонструвати навички виявлення проблеми та обґрунтування управлінських рішень.</p> <p>RH07. Виявляти навички організаційного проектування.</p> <p>RH11. Демонструвати навички аналізу ситуації та здійснення комунікації у різних сферах діяльності організації.</p> <p>RH15. Демонструвати здатність діяти соціально відповідально та громадськосвідомо на основі етичних міркувань (мотивів), повагу до різноманітності та міжкультурності.</p> <p>RH19. Вміти приймати рішення щодо ефективного управління витратами в умовах невизначеності.</p>
Методи навчання	<p>1. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності: словесні методи: 1) лекція, 2) розповідь-пояснення; 3) бесіда; наочні методи: 1) ілюстрування; 2) демонстрування; практичні методи: 1) вправи; 4) практичні роботи; 5) робота з навчально-методичною літературою: а) конспектування, б) тезування, анотування, в) розрахункові роботи, д) підготовка реферату</p> <p>2. Методи стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності: методи формування пізнавальних інтересів: 1) створення ситуації інтересу; ситуації новизни навчального матеріалу; 2) метод пізнавальної гри, 3) метод використання життєвого досвіду; 4) навчальні дискусії для вирішення проблемної ситуації; методи стимулювання і мотивації обов'язку й відповідальності: 1) роз'яснення мети навчального предмета; 2) висування вимог до вивчення предмета; 4) оперативний контроль;</p> <p>3. Інноваційні та інтерактивні методи навчання: інтерактивні методи: 1) дискусії, диспути, дебати; 2) проектування професійних ситуацій; 3) розроблення і презентація проєктів; 5) рольові та ділові ігри; 9) мозковий штурм; 11) коучинг і навчальні тренінги; комп'ютерні і мультимедійні методи – 1) використання мультимедійних презентацій.</p>
Програма навчальної дисципліни	<p>Тема 1. Підприємництво в аграрному секторі як вид господарювання</p> <p>Тема 2. Бізнес-комунікації в підприємстві</p> <p>Тема 3. Організаційно-правові форми підприємства</p> <p>Тема 4. Антикризове фінансове управління у підприємстві</p> <p>Тема 5. Трансформація та реструктуризація суб'єктів підприємницької діяльності</p> <p>Тема 6. Економіка соціально-трудових відносин у підприємстві</p> <p>Тема 7. Економічний аналіз у підприємстві</p> <p>Тема 8. Інвестиції в підприємстві</p> <p>Тема 9. Управління витратами підприємницької діяльності</p> <p>Тема 10. Ціноутворення у підприємстві</p> <p>Тема 11. Маркетинг торгово-посередницької діяльності</p> <p>Тема 12. Стратегії в підприємстві</p> <p>Тема 13. Бізнес-планування в підприємстві</p> <p>Тема 14. Моделювання бізнес-процесів у підприємницькій діяльності</p> <p>Тема 15. Управління змінами в підприємстві</p> <p>Тема 16. Логістика</p> <p>Тема 17. Корпоративна соціальна відповідальність</p> <p>Тема 18. Організаційна культура і етика в підприємстві</p>

Стратегія оцінювання результатів навчання	<p>Навчальні досягнення здобувачів вищої освіти за результатами вивчення тем та курсу оцінюються у відповідності до форм поточного та семестрового оцінювання результатів навчання (опитування; розв'язування тестів; виконання вправ на практичних заняттях; виконання завдань самостійної роботи).</p> <p>Форма семестрового контролю: екзамен</p>
Політика навчальної дисципліни	<p>Політика щодо термінів виконання та перескладання: усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін. Завдання, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75 % від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності).</p> <p>Політика щодо академічної доброчесності: списування під час виконання робіт заборонено (в т. ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування. Документи стосовно академічної доброчесності наведені на сторінці АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ПДАУ: https://www.pdaa.edu.ua/content/akademichna-dobrochesnist.</p> <p>Політика щодо відвідування: відвідування занять є обов'язковим; при наявності індивідуального графіку співпраця здобувача та викладача відбувається згідно даного графіка.</p> <p>Є можливість опанування даної навчальної дисципліни за програмами академічної мобільності (внутрішньої / міжнародної) за наявними укладеними угодами (договорами) між Університетом та закладом-партнером та / або індивідуальними запрошеннями.</p> <p>На здобувачів вищої освіти поширюється право про визнання результатів навчання, набутих у неформальній / інформальній освіті перед опануванням даної освітньої компоненти. Набуття відповідних результатів навчання можливе після успішного опанування курсів (з документальним підтвердженням) на різноманітних навчальних платформах, зокрема: Prometheus, Coursera тощо.</p>
Передумови для вивчення навчальної дисципліни (за потреби)	<p>перелік навчальних дисциплін, які передують вивченню (або ж паралельно вивчаються) відповідно до структурно-логічної схеми освітньо-професійної програми Менеджмент: Економічна інформатика, Правознавство, Економіка підприємства, Управління персоналом, Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності підприємств, Операційний менеджмент, Стратегічне управління, Управління інноваціями, Маркетинг, Менеджмент, Мотиваційний менеджмент</p>
Рекомендовані джерела інформації	<p>Основні</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Основи підприємництва: підручник / під заг. ред. Н.В. Валінкевич. Житомир : ЖДТУ, 2019. 493 с. URL: https://bit.ly/3UldebH 2. Основи підприємницької діяльності : підручник / за ред. д.е.н., проф. В. М. Марченко. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського. Вид-во «Політехніка», 2022. 515 с. URL: https://bit.ly/3wfys2N 3. Підприємництво : підручник / С. В. Панченко, В. Л. Дикань, О. В. Шраменко [та ін.]. Харків : УкрДУЗТ, 2018. Ч. 1. Теоретичні основи організації підприємницької діяльності. 241 с., рис. 16, табл. 15. URL: https://bit.ly/4bgxhfy 4. Лала О.М. Оцінка якості системи управління підприємством: монографія. Полтава: РВВ ПУСКУ, 2008. 165 с. URL: https://bit.ly/4bchZv9 5. Маркіна І.А., Таран-Лала О.М., Гунченко М.В. Контролінг для менеджерів: навчальний посібник. Київ: «Центр учбової літератури», 2013, 304 с. URL: https://bit.ly/3WkEsBT <p>Допоміжні</p>

1. Halkiv L., Taran-Lala O., Klymenchukova N. Innovation strategies for the management of labor potential in the systems of business processes in enterprises of the agro-food sector. Security management of the XXI century: national and geopolitical aspects. Issue 4: collective monograph / in edition D. Diachkov. Prague. Nemoros s.r.o. 2022. Czech Republic. P. 253–259. URL: <https://bit.ly/3wcvUm2>
2. Kibik, O., Taran-Lala, O., Saienko, V., Metil, T., Umanets, T., & Maksymchuk, I. (2022). Strategic Vectors for Enterprise Development in the Context of the Digitalization of the Economy. Postmodern Openings, 13(2), 384-395. URL: <https://doi.org/10.18662/po/13.2/460>
3. Markina, I., Somych, N., Taran-Lala, O., ...Potapiuk, I., Vovk, M. Managerial Aspects of Forming Enterprises' Competitive Advantages: The Case of Agri-food Sector. International Journal on Food System Dynamics, 2022, 13(1), pp. 56–68. URL: <https://doi.org/10.18461/ijfsd.v13i1.A5>
4. Taran-Lala O., Oliinyk A., Lopushynska O. Evaluation of efficiency of resource-saving development management of agricultural enterprises in the context of environmental security of the country. Security of the XXI century: national and geopolitical aspects. Issue 3: collective monograph / in edition I. Markina. Nemoros s.r.o., 2021. P. 10–17. URL: <https://bit.ly/4aWpB56>
5. Маркіна І.А., Таран-Лала О.М. Перспективи інтеграції сільськогосподарського підприємства до складу споживчої кооперації в кризовій економіці. Економіка та держава. 2020. Вип. 5. С. 11–14. URL: <http://www.economy.in.ua/?op=1&z=4602&i=1>
6. Маркіна І.А., Таран-Лала О.М., Касіч Ю.А. Управління кадровою безпекою підприємства як інструмент детінізації: методичні засади та практична апробація. Агросвіт. 2020. № 21. С. 19–25. URL: <http://www.agrosvit.info/?op=1&z=3315&i=2>
7. Маркіна І.А., Таран-Лала О.М., Яхницька В.П. Стратегічні аспекти ефективності менеджменту стійким розвитком підприємства в умовах конкурентного бізнес-середовища. Економіка та держава. 2020. Вип. 11. С. 24–27. URL: <http://www.economy.in.ua/?op=1&z=4782&i=3>
8. Орлова-Курилова О.В., Таран-Лала О.М., Петченко М.В., Мартинов В.В. Модель управління інноваційним підприємництвом у контексті стратегій логістичної та фінансової інфраструктури національної економіки в умовах пандемії Covid-19, діджиталізації та сталого розвитку. Агросвіт. 2021. № 21-22. С. 27–34. URL: <http://www.agrosvit.info/?op=1&z=3508&i=1>
9. Орлова-Курилова О., Таран-Лала О., Завгородня Є., Білик О. Ефективна інноваційна політика стратегій менеджменту підприємницької активності на основі модернізації промисловості в соціальному й екологічному вимірі. Вісник Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького. Серія: Економічні науки. 2021. № 3. С.39–46. URL: <https://econom-ejournal.cdu.edu.ua/article/download/4390/4657>
10. Орлова-Курилова О.В., Харчук Т.В., Таран-Лала О.М., Хобта М.О. Моделювання динаміки інституціонального середовища управління інноваційним підприємництвом в умовах трансформації бізнес-процесів в національній економіці та адаптації до умов пандемії COVID-19, діджиталізації та сталого розвитку. Формування ринкових відносин в Україні. 2021. № 10 (245). С. 82 – 91. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/frvu_2021_10_14

11. Орлова-Курилова О.В., Таран-Лала О.М., Іванова Л.С., Сафронська І.М., Кондріков І.Д. Моделі управління змінами споживчих переваг та інноваційним підприємництвом в умовах глобалізації: формування інституціональної системи цільової стратегії державної політики. Агросвіт. 2021. № 20. С. 8–13. Таран-Лала О. М. Імітаційна модель розвитку споживчої кооперації України на основі узгодження її інтересів та держави. Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України: зб. наук. праць. ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долишнього НАН України», 2018. Вип. 4 (132). С. 10–16. URL: <http://www.agrosvit.info/?op=1&z=3508&i=1>
12. Таран-Лала О.М., Загребельна І.Л., Симоненко Я.В. Оптимізація процесу соціального розвитку трудового колективу підприємства в умовах динамічного бізнес-середовища. Агросвіт. 2019. Вип. 24. С. 23–27. URL: <http://www.agrosvit.info/?op=1&z=3036&i=2>
13. Таран-Лала О.М., Зось-Кіор М.В., Андрусенко М.М. Імідж підприємства як фактор впливу на його конкурентоспроможність. Агросвіт. 2020. Вип. 7. С. 18–22. URL: <http://www.agrosvit.info/?op=1&z=3138&i=2>
14. Таран-Лала О.М., Сорока Ю.С. Сутність та основні види систем мотивації на підприємстві. Агросвіт. 2021. № 219-10. С. 31–37. URL: <http://www.agrosvit.info/?op=1&z=3433&i=4>
15. Zhyvko Z.B., Orlova-Kurilova O.V., Kredisov V.A., Taran-Lala O.M. Modelling adaptive and simultaneous state-business partnership strategies in the context of conflict management in the context of the Covid-19 pandemic, digitalization and sustainable development. Економічний журнал Одеського політехнічного університету. 2021. № 3 (17). – С. 43-48. URL: <https://dspace.lvduvs.edu.ua/handle/1234567890/4434>

Інформаційні ресурси мережі Інтернет

1. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. № 436-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
2. Закон України «Про ліцензування видів господарської діяльності» від 28.09.2017 № 222-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/222-19>
3. Загальні вимоги ЄС до імпортованих товарів від 09.07.2008 р. № 765/2008 URL : <http://ukraine-eu.mfa.gov.ua>
4. Закон України «Про товарну біржу» від 10.12.1991 № 1956-XII (редакція від 06.11.2014). URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1956-12>
5. Гусєва О.Ю., Легомінова С.В., Воскобоева О.В., Ромашенко О.С. Засади відкриття власного бізнесу: навчальний посібник. Київ: Державний університет телекомунікацій, 2018. 148 с. URL: http://www.dut.edu.ua/uploads/L_1651_67569669.pdf
6. Основні пріоритети Спільної аграрної політики (САП) країн ЄС. 2017. URL: <http://www.amdi.org.ua/home/amdi-news/21-news/300-the-mainpriorities-of-the-common-agricultural-policy-cap-of-the-eu.html>
7. Таран-Лала О.М., Сухорук К.В. Особливості стратегічного управління підприємством. Економіка та суспільство. 2021. № 25. URL: <https://economyandsociety.in.ua>
8. Stock Market Dealer/Trader. 2016. URL: <http://getsmaart.com/careeroverviews/stock-market-dealertrader>
9. Terzo G. Typical Stockbroker Fees. 2016. URL : <http://finance.zacks.com/typical-stockbroker-fees-7119.html>

Рік введення	Рекомендовані онлайн-курси			
	1.	Як почати власну справу в часи невизначеності: покроковий гайд від ТОП-підприємців України.	URL:	https://prometheus.org.ua/course/course-v1:Prometheus+SYOBTU101+2023_T1
	2.	Фінанси для нефінансистів.	URL:	https://prometheus.org.ua/course/course-v1:Prometheus+FINANCE101+2023_T1
	3.	Зростаєте до величі: розумне зростання для приватного бізнесу.	URL:	https://prometheus.org.ua/course/course-v1:Prometheus+GG101+2023_T1
	4.	Буткемп економічного відновлення.	URL:	https://prometheus.org.ua/prometheus-plus/bootcamp/
	Рік введення	2027		

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни

Назва теми	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти				Разом
	Тестування	Виконання вправ на практичних заняттях	Виконання завдань сам. роб.	Екзамен	
Тема 1. Історія становлення та розвитку підприємництва	3	2	1		6
Тема 2. Система сучасної підприємницької діяльності в Україні	3	2	1		6
Тема 3. Типологія та інфраструктура підприємництва	3	2	1		6
Тема 4. Підприємницька ідея та рішення як засіб організації й реалізації власної справи	3	2	1		6
Тема 5. Інформаційно-управлінське та ресурсне забезпечення підприємництва	3	2	2		7
Тема 6. Підприємницька таємниця та підприємницький ризик	3	2	2		7
Тема 7. Співробітництво та взаємовідносини в підприємстві	3	2	2		7
Тема 8. Сучасні напрями підприємницької діяльності	3	2	2		7
Тема 9. Оцінка ефективності підприємницької діяльності	3	2	2		7
Тема 10. Реєстрація та припинення підприємницької діяльності в Україні	3	2	2		7
Тема 11. Державне регулювання підприємницької діяльності	3	2	2		7
Тема 12. Оподаткування підприємницької діяльності в Україні	3	2	2		7
Разом	36	24	20	20	100

Шкала та критерії оцінювання тестування

Шкала оцінювання балів	Характеристика критерію
3	Здобувач вищої освіти правильно виконав не менше 100% тестових завдань теми
2	Здобувач вищої освіти правильно виконав не менше 80% тестових завдань теми
1	Здобувач вищої освіти правильно виконав не менше 50% тестових завдань теми
0,5	Здобувач вищої освіти правильно виконав не менше 20% тестових завдань теми

Шкала та критерії оцінювання виконання вправ на практичних заняттях

Шкала оцінювання балів	Характеристика критерію
2	Здобувач вищої освіти правильно розв'язав практичне завдання (задачу), вміє пояснити методику розв'язання та зміст застосовуваного понятійного апарату і формул. Вміє аргументувати свої думки.
1,5	Здобувач вищої освіти показує знання методики розв'язання практичного завдання (задачі) та змісту застосовуваного понятійного апарату і формул. Проте допущені окремі незначні помилки у розв'язанні.
1	Здобувач вищої освіти частково розв'язав практичне завдання (задачу), але не спромігся аргументувати свою відповідь, помилився у використанні понятійного апарату та методики розв'язання задачі.
0,5	Здобувач вищої освіти неправильно розв'язав практичне завдання (задачу), показав незадовільне знання понятійного апарату, або взагалі нічого не відповів.

Шкала та критерії оцінювання виконання завдань самостійної роботи

Шкала оцінювання балів (1,0 бал та 2,0 бали)	Характеристика критерію
1; 2	на високому рівні – вірно розкрито питання самостійної роботи; ЗВО демонструє розуміння сутності матеріалу, логічність та самостійність у його викладі; аргументовано обґрунтовує свою думку; відповідь містить обґрунтовані висновки
0,75; 1,5	на середньому рівні – здобувач демонструє знання і розуміння основних положень питання самостійної роботи, але викладає матеріал не досить повно, не завжди глибоко і переконливо обґрунтовує свої думки; присутні помилки у мовленнєвому оформленні відповіді
0,5; 1	на достатньому рівні – здобувач демонструє неточні знання і розуміння основних положень питання; висновки неповні; наявні несуттєві помилки під час відповіді
0,25; 0,5	на низькому рівні – здобувач демонструє поверхневі знання і розуміння основних положень питання; наявні суттєві помилки; висновки неповні

Шкала та критерії оцінювання екзамену

Вид завдання	Шкала оцінювання, балів	Вимоги до знань та умінь здобувачів вищої освіти
для теоретичного питання*	5	Здобувач вищої освіти повною мірою засвоїв програмний матеріал, виявляє знання основної та додаткової літератури, наводить власні міркування, робить узагальнюючі висновки, вдало наводить приклади.
	4	Здобувач вищої освіти демонструє достатньо високий рівень знань, при цьому відповідь досить повна, логічна, з елементами

		самостійності, але містить деякі неточності або незначні помилки, або присутня недостатня чіткість у визначенні понять
	3	Здобувач вищої освіти володіє достатнім обсягом навчального матеріалу, здатний його аналізувати, але не має достатніх знань для формування висновків, не завжди здатний асоціювати теоретичні знання з практичними прикладами
	2	Здобувач вищої освіти в загальній формі розбирається в матеріалі, допускає суттєві помилки при висвітленні матеріалу, формулюванні понять, не може навести приклади.
	1	Здобувач вищої освіти не володіє переважною частиною програмного матеріалу, допускає суттєві помилки при висвітленні понять.
	0	відсутність відповіді на теоретичне питання, що не дає можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти
Максимальна кількість балів	10 балів	
Професійно-орієнтоване (практичне завдання)	9-10	Здобувач вищої освіти може аргументовано обрати раціональний спосіб виконання завдання й оцінити результати власної практичної діяльності; виконує завдання, не передбачені навчальною програмою: вільно використовує знання для розв'язання поставлених перед ним завдань
	7-8	Здобувач вищої освіти за зразком самостійно виконує практичні завдання, передбачені програмою; має стійкі навички виконання завдання
	5-6	Здобувач вищої освіти має елементарні, нестійкі навички виконання завдання
	2-3	Здобувач вищої освіти планує та виконує частину завдання за допомогою викладача
	0-1	відсутність розрахунку практичної ситуації, що не дає можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти
Максимальна кількість балів	10 балів	
Всього	20 балів	

*екзамен складається з 2 теоретичних питань